

La primavera del dos mil tres va ser la meva darrera primavera, aquella que encara recordo com una nena, quan creia que la lluna era un formatge molt gros on es feien realitat tots els somnis. La meva única preocupació era ballar. Mentre els grans compraven generadors o acaparaven menjar, jo em capficava a adoptar una bona posició i mantenir-me amb elegància de puntetes. Volia ser ballarina, una nova Anna Pavlova, aquella gran estrella de la qual tantes vegades em parlava la meva mestra. En homenatge d'ella, les alumnes de l'Escola de Música i Art de Bagdad vam preparar l'espectacle de la fi de curs, *El llac del cignes*; de la fi d'un curs que malauradament aquell any s'havia escurçat per força major, tal com deia irònicament la professora Zikra Minhaim. Ella ens observava entre bambolines mentre assajàvem i ens donava les últimes instruccions.

—*Port de bras à côté!* El front ben alt! —ens anava dient mentre picava a terra amb una vara de fusta marcant el ritme—. Us hi heu d'esforçar, avui tenim públic! Recordeu el que va dir la Pavlova: «Ningú pot arribar al cim només amb talent». El talent ens el dóna Al·là, i el treball transforma el talent en geni.

Jo escoltava cada paraula amb passió, agràida perquè m'havia deixat interpretar l'Odette, la princesa convertida en cigne per art d'encanteri. Sabia que era una gran responsabilitat.

—Són moltes, les ballarines que han representat aquesta obra. *El llac dels cignes* és el ballet per excel·lència, és l'estrella que més brilla en el firmament de la dansa! Mai ningú ha assolit la gràcia etèria de la Pavlova. Era una enamorada de la natura i de la seva contemplació, i d'aquí treia la inspiració per representar els seus papers. Així va arribar a dominar tant el cigne que es va convertir en la ballarina millor i la més famosa, i va conquistar l'èxit i el reconeixement del món sencer. Sabeu quines van ser les seves darreres paraules abans de morir?

—Prepareu el meu vestit de cigne —em vaig afanyar a dir. En sabia la història de memòria de tantes vegades que la professora l'havia repetit.

—Molt bé, Erfan! Avui tu ets el cigne! Tu ets la nostra Pavlova!

Com en un quadre de Degas, totes ens amuntegàvem darrere el gran teló de vellut vermell, amb els nostres tutús nous i les sabatilles de punta blanques amb grans llaços de color de rosa. A empentes i rodolons intentàvem fer-nos un lloc per poder albirar les nostres famílies per una escletxa de la cortina.

Allà, a la platea, hi havia els meus pares, l'àvia, que havia vingut expressament del poble per veure'm ballar —així era la bibi, sempre hi era quan la necessitava—, i la

meva germaneta Mawj, de sis anys, que s'havia mudat per a aquell dia tan especial —portava els cabells negres i llunts recollits en dues trenes lligades amb uns llaços de color rosa iguals que els de les meves sabatilles— i s'ho mirava tot amb els seus grans ulls de color d'atzabeja expectants, impacients que s'alcés el teló.

De cop i volta els llums es van apagar i la música de Txaikovski va omplir tota la sala. Sonava tan forta que apaivagava els tambors de guerra que ens amenaçaven. Vint nenes de sis a tretze anys dansàvem per espantar els núvols negres que atemorien Bagdad. Interpretàvem la darrera dansa mentre somiàvem una vida i un Iraq millors, lluny de bombes i míssils.

Quan vam sortir de l'escola de música, el sol es va amagar per sempre més i els núvols es van fer els amos del cel. Plovia sobre Bagdad. Escarxofada al seient del darrere del cotxe, aixafada entre l'àvia i la Mawj, escoltava la bibi, que sabia històries i contalles per no acabar mai. En tenia per a totes les ocasions. La tradició oral, explicar les coses, allò que nosaltres anomenem *jarafiye*, és una de les formes més importants de la transmissió de la cultura, de les àvies a les mares, a les filles i a les nétes.

—Temps era temps, a Bagdad hi havia un califa anomenat Xahriar, que vol dir «senyor de la ciutat»...

Jo mirava endavant, hipnotitzada per la veu de la bibi i els moviments dels eixugavidres. Observava la meva meravellosa ciutat de contrastos. D'una banda, les àrees residencials riques del centre, amb edificis esplèndids, i de l'altra,

els suburbis densament poblats. Aquella ciutat del trànsit caòtic, impregnada dels sorolls de les botzines, bulliciosa. La de les aromes d'essències i de perfum. El bressol de la civilització, un lloc màgic on vivien Aladí i el seu escuder Humo, el rei Harun al-Raixid, Sindbad el Mariner, Alí Babà i tot un seguit d'éssers fascinants que van ser immortalitzats per la bella Xahrazad, una experimentada lectora que havia llegit un gran nombre de llibres de rondalles, biografies de reis antics, cròniques de civilitzacions remotes i poesies, moltes poesies. Conta la llegenda que aquelles històries la van salvar d'una mort segura. *Les mil i una nits*, el gran recull de contes populars. Tot i que ja tenia tretze anys, encara m'agradava escoltar l'àvia quan explicava històries sobre un món fascinant farcit de relats i tradicions, i sobretot quan parlava dels *djinn*, els genis dolents i entremaliats que habiten en les coses, els arbres, les pedres i els corrents d'aigua, i que són pertot arreu, fent bromes i molestant la gent.

De camí cap a casa vam veure un corb negre. De segur que algun *djinn* dolent ens havia fet una mala passada. Era el presagi del que s'havia d'esdevenir.

—Si un corb es posa sobre el cap d'algú i llança un grall estrident, és un senyal de mal averany —va dir la bibi.